

DEVECSERI GÁBOR LEVELE SZILÁGYI JÁNOS GYÖRGYNEK [1942]¹

Kedves Jancsi!

Életem első komoly levelét írom most. Utálok levelet írni. És utálok minden komolyságot. Mégis közölnöm kell veled, hogy amit anyádtól hallottam elképeszt és elkésérít, téged is utállak. Amióta ezt hallottam, fizikailag rosszul vagyok, nyomást érzek a gyomromban.

1.) Ha a leletet csak megmutatod, könnyen megesik, hogy azonnal hazaküldenek. Vannak jóindulatú felülvizsgálók. Továbbá ez nem is attól függ, hogy ki a felülvizsgáló, hanem, hogy az illető milyen hangulatban van. Még attól sem. Attól, hogy hogyan lököd a keze, mikor a blankettát írja. Az emberek tétovák, hülyék. De te vagy a leghülyébb.

¹ Közreadja Bardoly István, Komoróczy Géza, szerkesztette Markója Csilla. SzJGy-nek 1939. június 21-én a M. kir. Bpest Szfv. Katonai Parancsnokság az 1940. évi általános karp. bevonulás időpontjáig szolgálati halasztást engedélyezett. 1940. június 11-én hasonló halasztást kapott az 1941. október 1-i bevonulási időpontig, majd 1941. június 27-én 1942. október 1-ig. Időközben az ún. tanúsítvány kiadása iránti kérelmét Budapest Székesfőváros polgármestere (Dr. Huszty [Károly] tanácsnok) 1941. október 1-jén elutasította: „mert felmenőinek magyarországi születését hiteltérdemlő és kielégítő módon nem igazolta”. Ezután 1942. június 30-án a III. Honvéd Kiegészítő Parancsnokságnál (Budapest) „tüdőbetegsége(m) gyógyítására a katonai szolgálat(om) megkezdésének elhalasztását” kérte, „Alázatos tisztelettel”, mellékelve a „gyógykezelés szükségességét igazoló röntgen-vizsgálat eredményét”; ez szolgálati úton a M. kir. IX. közérdekű munkaszolgálatos zlj. pótkeret parancsnokságához került (Esztergomtábor), az pedig 1942. augusztus 21-én elutasította, s így 1942. október 1-jén be kellett vonulnia. Második munkaszolgálatára 1943. május 13-án vonult be, Vácra. Megőrzött egy *Eltávozási engedélyt*, mely szerint a M. kir. 701/16 Kiegészítő munkásszázad parancsnoka „Dr. Szilágyi János kmsz.-nak” 1943. aug. 24-én 14 órától 25-én 6 óráig Budapestre eltávozást engedélyez. A 701/16. Kiegészítő munkásszázadot, amelyben ő volt, 1944. július 1-jén vitték ki Ukrajnába. – Azokhoz a fentebb hivatkozott anyakönyvi adatokhoz képest, amelyek SzJGy apjáról és anyjáról, illetve mindkét ágon a XIX. század első feléből nagy- és dédszüleiről, illetve dokumentált vallása tekintetében személyéről rendelkezésre álltak, egészen megdöbbentő, hogy 1942-ben nem kapta meg az ügyvezett tanúsítványt, amely mentesítést jelentett volna az 1939:IV. tc. hatálya alól, holott a törvényben (1. § 3. bek. a. pont) előírt feltételeknek megfelelt. – SzJGy hagyatékában fennmaradt Devecseri Gábor eme komoly levele, amelyben erélyesen érvelt amellett, hogy egy (nyilván orvosi) lelet alapján kérjen felmentést. Ha volt is lelet, és ha SzJGy benyújtotta is egy „jóindulatú felülvizsgálónak”, eredménytelenül. Személyes elbeszéléséből tudható, hogy az elutasítást rezignáltan fogadta, és kibúvókat nem keresett. Devecseri talán csak ötletet akart adni a „lelet” nyomatékos emlegetésével.

2.) Ha haza nem küldenek, annyit 99 %-ban elérsz vele *automatikusan* (te ló, csak ki kell nyújtani a praclidat és átadni a doktor bácsinak azt a szar papírost), hogy máshogy minősítsenek és *az országból nem vihetnek ki*. Figyelmeztetek, ki nem mondhatom, mennyire nyomósan és mély meggyőződéssel, hogy nem vagy a magadé. *Édesanyádnak* (ha volt pofád megszületni és tőle, ne neved, a számtalan, egyébként magától értetődő, de mégis számtalan jót élvezni) és *Marcsinak* (ha voltál olyan hetyke, hogy eljegyezted magad) tartozol avval, hogy ne törje őket a frász, csak azért, mert te *őrült* vagy. Amit más kibír, te is? Kibírod, de nem vagy olyan magányos, hogy arra füttyölj, mit bírnak ki ők, főleg anyád. Aztán miféle szolidaritást vállalsz? Kikkel, talán a zsidókkal? Helyes, de hiszen nem használsz nekik, ha te is részt veszel egy teljesen impotens és tisztátalan gyötrődésben. Vagy azokkal, akik kivisznek? Ők már nem vállalják önmagukat. Ha te helyettük lelkesedel, nem kapod meg rokonszenvüket sem - viszont nemcsak buta vagy (mert más ember ilyen izét családja iránti felelősségből - ő a jellem, nem te - mindenem keresztül, görbe úton is megszerez, mert tudja, hogy ha közösségnek tartozik valamivel, akkor elsősorban annak a közösségnek, mely érte a legtöbbet teszi és amihez a szeretet hozzáköti, kell, hogy kösse, a családnak), tehát nemcsak buta vagy, hanem *gonosz* is. De ezt a legkomolyabban mondom.

3.) Olvasni azért szeretnél, mi?! Elviszed magaddal Lucanust, ezt, azt, mindenféle krucifixet. Hol fogsz olvasni? Ukrajnában, egy hűtött rongysátorban edénysúrolás és aknaszedés alatt? Ha átadod a vacakot, aközé a *sok-sok* muki közé kerülsz, akik *némileg* könnyebben élnek és 1-2 órájuk naponta akad szar lelkük művelésére.

Tartozol tehát a tudománynak is, pályádnak, vállalt életformádnak is. És

4.) tartozol baráti körödnak - még talán nekem is - azzal, hogy ne légy az az *ellenszenves* seggfej, aki vagy.

Dögölj meg.
Csókollak
Gabi